



# การประเมินความเสี่ยงการทุจริต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569





การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

## คำนำ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล และเป็นแนวทางในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันภายในหน่วยงาน โดยมีมาตรการป้องกันการทุจริต ที่สามารถลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตที่เป็นปัญหามีความรุนแรงและเสียหายต่อมหาวิทยาลัย ทั้งนี้การนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงมาใช้ในมหาวิทยาลัย จะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการของมหาวิทยาลัยจะไม่เกิดการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยลง ความเสียหายที่เกิดขึ้นน้อยลง เพราะมีการป้องกัน เตรียมการรองรับไวล่วงหน้า ดังนั้น การดำเนินการประเมินความเสี่ยงและการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างรอบด้านจึงเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่ง

ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 มหาวิทยาลัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการทุจริตและประพฤติมิชอบ เน้นด้านที่อาจเกิดการให้/รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ 2. การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ 3. การใช้งบประมาณ

## การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการที่มหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อเป็นการป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤตินิชอบขึ้นได้ มหาวิทยาลัยเล็งเห็นและให้ความสำคัญในการป้องกันการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง และแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยไปสู่เป้าหมายที่ว่า “เราจะมุ่งสร้างมหาวิทยาลัยสุจริตอย่างยั่งยืนเป็นที่ยอมรับของสังคม” ควบคู่ไปกับการส่งเสริมค่านิยมคุณธรรมความโปร่งใสในการปฏิบัติงานอย่าง “ซื่อสัตย์ ชัดเจน เทียบธรรม” โดยการสร้างความตระหนัก การรับรู้ พร้อมปลูกฝังบุคลากรให้เห็นคุณค่าของการเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต และภาคภูมิใจในองค์กรที่ได้รับการยอมรับของสังคมในความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยกระบวนการ มาตรการ การป้องกันการ คอร์รัปชันอย่างมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุก ๆ ฝ่ายที่ช่วยกันสนับสนุนในการดำเนินงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยในทุกด้าน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่สังคมที่ปราศจากการคอร์รัปชันอย่างยั่งยืนการสร้างจิตสำนึก และค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แกบุคลากรของมหาวิทยาลัย ถือว่าเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตและประพฤตินิชอบในมหาวิทยาลัยได้ เพราะหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตและประพฤตินิชอบขึ้น จะส่งผลกระทบทางด้านลบต่อมหาวิทยาลัยทันที การมีกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงย่อมเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบ ลดการเกิดของปัญหาซึ่งเป็นความรุนแรงและเสียหายต่อมหาวิทยาลัย การนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงมาใช้ในมหาวิทยาลัย จะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า

การดำเนินการของมหาวิทยาลัยจะไม่มีทุจริตและประพฤตินิชอบ หรือในกรณีที่พบการทุจริตและประพฤตินิชอบโอกาสที่ปัญหาจะน้อยกว่าองค์กรอื่น ๆ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจะน้อยกว่า เพราะมีการป้องกัน เตรียมการรองรับไว้ล่วงหน้า ดังนั้นการดำเนินการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤตินิชอบอย่างรอบด้าน จึงเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาการทุจริตตามความหมายส่วนใหญ่เกิดจากการใช้อำนาจ และหน้าที่ที่ปฏิบัติแสวงหาผลประโยชน์ทั้งที่มีมูลค่าและไม่มีมูลค่า การทุจริตเกิดจากพฤติกรรมปฏิบัติงานของบุคลากร หากทำการประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต้องวิเคราะห์จากพฤติกรรมปฏิบัติงาน และการจัดการความเสี่ยงมีขอบเขตการพิจารณาพฤติกรรม ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ 2. การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ 3. การใช้จ่ายงบประมาณ

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการให้/รับสินบนในมหาวิทยาลัย
2. เพื่อดำเนินการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงที่ได้กำหนด
3. เพื่อเป็นการดำเนินงานภายใต้มาตรการส่งเสริมการป้องกันการทุจริต ด้วยกลยุทธ์การประเมินการทุจริต

## ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

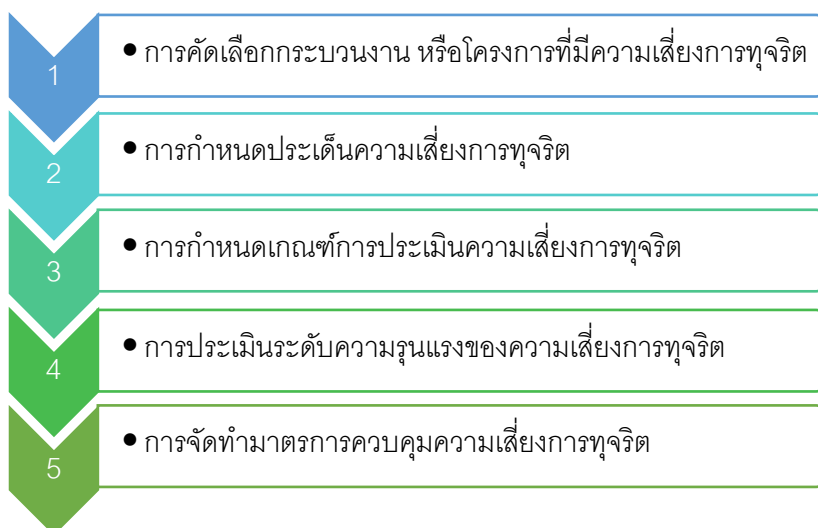
ด้านที่ ๑ การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ด้านที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ การใช้จ่ายงบประมาณ

การประเมินความเสี่ยงในการดำเนินงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัย เริ่มจากการพิจารณาขั้นตอนการดำเนินงานในทุกภารกิจของมหาวิทยาลัย ที่แสดงถึงพฤติกรรมที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่หรือทำให้การปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต หรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน สามารถพิจารณาจัดกลุ่มพฤติกรรมการปฏิบัติงานได้

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี 5 ขั้นตอน ดังนี้



## ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

มหาวิทยาลัยดำเนินการค้นหากระบวนการงานซึ่งเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor ) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐาน หรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้น อยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) พิจารณาแล้วพบว่า กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นกระบวนการหลักที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริตสูงสุดที่จำเป็นต้องนำมาทำการวิเคราะห์ก่อน

|                     |                              |
|---------------------|------------------------------|
| กระบวนการ/โครงการ   | กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง      |
| ชื่อหน่วยงาน        | มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์   |
| ประเภทของความเสี่ยง | ด้านที่ 3 การใช้จ่ายงบประมาณ |

## ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนหลังจากที่ตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนการงานใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน หลังจากนั้นให้หน่วยงานนำกระบวนการงานนั้นมาบรรยายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการงานนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐ เข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการงานหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงานอาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเองผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติงานของที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ 1 ให้ทำการระบุความเสี่ยงโดยอธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่อาจไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว ซึ่งเป็นทั้ง Known Factor หรือ Unknown Factor “การระบุความเสี่ยงการทุจริตไม่ถูกต้อง มาตรการควบคุมหรือมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต จึงไม่สามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้”

### ตารางที่ 1 ตารางระบุความเสี่ยง

| ที่ | ขั้นตอนการปฏิบัติงาน                                                 | โอกาส/ความเสี่ยง<br>รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงทุจริต                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----|----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1   | การจัดทำข้อกำหนด Term of Reference (TOR) ของพัสดุที่จะจัดซื้อจัดจ้าง | 1. การกำหนดคุณลักษณะ คุณสมบัติเฉพาะ ไม่เปิดกว้าง ทำให้เป็นการเอื้อประโยชน์ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้<br>2. มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะมาเป็นคู่สัญญาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนดคุณลักษณะ TOR<br>3. มีการล่อลวงสเปกทำให้ไม่เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม<br>4. กำหนดคุณลักษณะเฉพาะไม่เหมาะสม และเกินความจำเป็นทำให้ต้นทุนเกินความจำเป็น และกำหนดราคาไม่เป็นไปตามบัญชีครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ |

| ที่ | ขั้นตอนการปฏิบัติงาน | โอกาส/ความเสี่ยง<br>รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงทุจริต                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2   | การควบคุมงาน         | 1. ผู้ควบคุมงานไม่มีการควบคุมงานให้เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา มีการรายงานที่ไม่ตรงข้อเท็จจริง<br>2. การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้าง ไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา<br>3. มีการเอื้อประโยชน์ หรือการรับสินน้ำใจกับผู้รับจ้าง                                                                                                                                                                                          |
| 3   | การตรวจรับงาน        | 1. คณะกรรมการตรวจรับไม่ได้มีการตรวจรับงานจริงตรงตามแบบรายงานของช่างผู้ควบคุมงาน<br>2. มีการตรวจรับงานไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา หรืองานไม่แล้วเสร็จแต่มีการตรวจรับงานไปก่อน มีการรับสินน้ำใจกับผู้รับจ้าง<br>3. การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา<br>4. มีกระบวนการเร่งรัดให้ตรวจรับเพื่อรีบเบิกจ่ายเงินให้ทันสิ้นปีงบประมาณ<br>5. มีการเอื้อประโยชน์ หรือการรับสินน้ำใจกับผู้รับจ้าง |

ตารางที่ 1 อธิบายรายละเอียด โอกาส ความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบ พฤติกรรมการทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงาน บางขั้นตอนอาจไม่มีความเสี่ยงการทุจริต สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยง หรือโอกาสเกิดการทุจริต ให้อธิบายรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงให้ละเอียดชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือ คาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว เรียกว่า Known Factor และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด เรียกว่า Unknown Factor



ตารางที่ 2 ตารางระบุรายละเอียดความเสี่ยง

| ขั้นตอนการปฏิบัติงาน<br>ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ระบุรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Know Factor                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Unknown Factor                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>การจัดทำข้อกำหนด Term of Reference (TOR) ของพัสดุที่จะจัดซื้อจัดจ้าง</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การกำหนดคุณลักษณะคุณสมบัติเฉพาะ ไม่เปิดกว้าง ทำให้เป็นการเอื้อประโยชน์ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้</li> <li>- มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะมาเป็นผู้สัญญาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนดคุณลักษณะ TOR</li> <li>- มีการล่อคสเปกทำให้ไม่เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม</li> <li>- กำหนดคุณลักษณะเฉพาะไม่เหมาะสม และเกินความจำเป็นทำให้ต้นทุนเกินความจำเป็น และกำหนดราคาไม่เป็นไปตามบัญชีครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- การกำหนดคุณลักษณะคุณสมบัติเฉพาะ ไม่เปิดกว้าง ทำให้เป็นการเอื้อประโยชน์ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้</li> <li>- มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะมาเป็นผู้สัญญาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนดคุณลักษณะ TOR</li> <li>- มีการล่อคสเปกทำให้ไม่เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- กำหนดคุณลักษณะเฉพาะไม่เหมาะสม และเกินความจำเป็นทำให้ต้นทุนเกินความจำเป็น และกำหนดราคาไม่เป็นไปตามบัญชีครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ</li> </ul>                                                    |
| <b>การควบคุมงาน</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ผู้ควบคุมงานไม่มีการควบคุมงานให้เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา มีการรายงานที่ไม่ตรงข้อเท็จจริง</li> <li>- การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา</li> <li>- มีการเอื้อประโยชน์ หรือการรับสินน้ำใจกับผู้รับจ้าง</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา</li> <li>- มีการเอื้อประโยชน์ หรือการรับสินน้ำใจกับผู้รับจ้าง</li> </ul>                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ผู้ควบคุมงานไม่มีการควบคุมงานให้เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา มีการรายงานที่ไม่ตรงข้อเท็จจริง</li> </ul>                                                                                           |
| <b>การตรวจรับงาน</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- คณะกรรมการตรวจรับไม่ได้มีการตรวจรับงานจริงตรงตรวจตามแบบรายงานของช่างผู้ควบคุมงาน</li> <li>- มีการตรวจรับงานไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา หรืองานไม่แล้วเสร็จแต่มี</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา</li> <li>- มีกระบวนการเร่งรัดให้ตรวจรับเพื่อรีบเบิกจ่ายเงินให้ทันสิ้นปีงบประมาณ</li> </ul>                                                                                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- คณะกรรมการตรวจรับไม่ได้มีการตรวจรับงานจริงตรงตรวจตามแบบรายงานของช่างผู้ควบคุมงาน</li> <li>- มีการตรวจรับงานไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา หรืองานไม่แล้วเสร็จแต่มีการตรวจรับงานไปก่อน</li> </ul> |

| ขั้นตอนการปฏิบัติงาน<br>ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง                                                                                                                                                                                                                     | ระบุรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต                        |                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|----------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                   | Know Factor                                              | Unknown Factor |
| การตรวจรับงานไปก่อนมีการรับ<br>สินน้ำใจกับผู้รับจ้าง<br>- การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้าง<br>ไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา<br>- มีกระบวนการเร่งรัดให้ตรวจรับเพื่อรีบ<br>เบิกจ่ายเงินให้ทันสิ้นปีงบประมาณ<br>- มีการเอื้อประโยชน์ หรือการรับสินน้ำใจ<br>กับผู้รับจ้าง | - มีการเอื้อประโยชน์ หรือ<br>การรับสินน้ำใจกับผู้รับจ้าง |                |

#### หมายเหตุ

Known Factor : คือ ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสที่จะเกิดขึ้น หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว

Unknown Factor : คือ ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า)

### ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มหาวิทยาลัยกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการ ที่ทำการประเมิน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก 2 ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง 2 ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

➢ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

➢ ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

#### เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

| โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood) |                                                    |
|---------------------------------|----------------------------------------------------|
| 5                               | เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ 10 ขึ้นไป )   |
| 4                               | เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ 10 )             |
| 3                               | เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ 5 )        |
| 2                               | เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ 3 ) |
| 1                               | เหตุการณ์ไม่นามีโอกาสเกิดขึ้น ( ไม่เกิดขึ้นเลย)    |

#### 3. เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ทางการเงิน

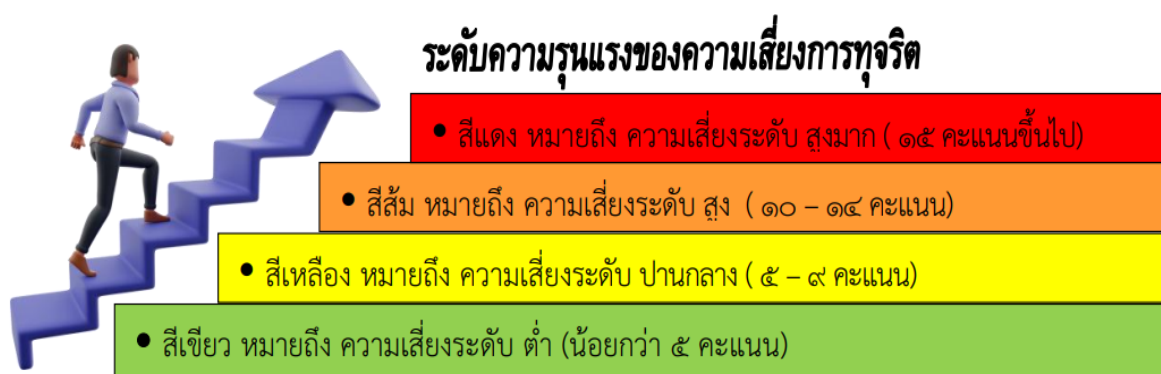
| ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) |                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5                                  | - เกิดความเสียหายต่อรัฐเงาหนาที่ถูกลงโทษซึ่งมีความผิดเขาสู่กระบวนการทางยุติธรรม<br>- เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น |
| 4                                  | - ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ มีการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว                        |
| 3                                  | - หน่วยตรวจสอบภายใน/ภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง<br>- มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน                                                  |
| 2                                  | - มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส                                                                                                                                                       |
| 1                                  | - ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน /เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล                                                                                                       |

## ขั้นตอนที่ 4 การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

หลังจากระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการแล้วหลังจากนั้นหน่วยงานต้องให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณา จาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสเกิด(Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) วาอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยตารางการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

| Risk Score |                    |                    |                    |                    |                    |
|------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|
| โอกาสเกิด  | ผลกระทบ            |                    |                    |                    |                    |
|            | 1                  | 2                  | 3                  | 4                  | 5                  |
| 5          | ปานกลาง<br>(5x1=5) | สูง<br>(5x2=10)    | สูงมาก<br>(5x3=15) | สูงมาก<br>(5x4=20) | สูงมาก<br>(5x5=25) |
| 4          | ต่ำ<br>(4x1=4)     | ปานกลาง<br>(4x2=8) | สูง<br>(4x3=12)    | สูงมาก<br>(4x4=16) | สูงมาก<br>(4x5=20) |
| 3          | ต่ำ<br>(3x1=3)     | ปานกลาง<br>(3x2=6) | ปานกลาง<br>(3x3=9) | สูง<br>(3x4=12)    | สูงมาก<br>(3x5=15) |
| 2          | ต่ำ<br>(2x1=2)     | ต่ำ<br>(2x2=4)     | ปานกลาง<br>(2x3=6) | ปานกลาง<br>(2x4=8) | สูงมาก<br>(2x5=10) |
| 1          | ต่ำ<br>(1x1=1)     | ต่ำ<br>(1x2=2)     | ต่ำ<br>(1x3=3)     | ต่ำ<br>(1x4=4)     | ปานกลาง<br>(1x5=5) |



ตารางที่ 3 ประเมินความเสี่ยงโอกาสเกิด(Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรง  
 ของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

| ลำดับ<br>ที่      | ขั้นตอน                                                                           | เหตุการณ์ความเสี่ยง                                                                                                                              | Risk Score (L x I) |        |               |                         |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|--------|---------------|-------------------------|
|                   |                                                                                   |                                                                                                                                                  | Likelihood         | Impact | Risk<br>Score | ระดับ<br>ความ<br>เสี่ยง |
| การจัดซื้อจัดจ้าง |                                                                                   |                                                                                                                                                  |                    |        |               |                         |
| 1)                | การจัดทำข้อกำหนด<br>Term of<br>Reference (TOR)<br>ของพัสดุที่จะจัดซื้อ<br>จัดจ้าง | - การกำหนดคุณลักษณะ<br>คุณสมบัติเฉพาะ ไม่เปิดกว้าง ทำให้<br>เป็นการเอื้อประโยชน์ให้บุคคลใด<br>บุคคลหนึ่งได้                                      | 4                  | 3      | 12            | สูง                     |
|                   |                                                                                   | - มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะ<br>มาเป็นคู่สัญญาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อ<br>กำหนดคุณลักษณะ TOR                                                 | 2                  | 3      | 6             | ปาน<br>กลาง             |
|                   |                                                                                   | - มีการลือคสเปกทำให้ไม่เกิดการ<br>แข่งขันอย่างเป็นธรรม                                                                                           | 3                  | 3      | 9             | ปาน<br>กลาง             |
|                   |                                                                                   | - กำหนดคุณลักษณะเฉพาะไม่<br>เหมาะสม และเกินความจำเป็นทำให้<br>ต้นทุนเกินความจำเป็น และกำหนด<br>ราคาไม่เป็นไปตามบัญชีครุภัณฑ์ของ<br>สำนักงบประมาณ | 3                  | 3      | 9             | ปาน<br>กลาง             |
| 2)                | การควบคุมงาน                                                                      | - ผู้ควบคุมงานไม่มีการควบคุมงานให้<br>เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา มีการ<br>รายงานที่ไม่ตรงข้อเท็จจริง                                                | 4                  | 5      | 20            | สูงมาก                  |
|                   |                                                                                   | - การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างจ<br>ไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา                                                                                 | 4                  | 5      | 20            | สูงมาก                  |
|                   |                                                                                   | - มีการเอื้อประโยชน์ หรือการรับ<br>สินน้ำใจกับผู้รับจ้าง                                                                                         | 4                  | 5      | 20            | สูงมาก                  |

| ลำดับ<br>ที่ | ขั้นตอน       | เหตุการณ์ความเสี่ยง                                                                                                    | Risk Score (L x I) |        |               |                         |
|--------------|---------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|--------|---------------|-------------------------|
|              |               |                                                                                                                        | Likelihood         | Impact | Risk<br>Score | ระดับ<br>ความ<br>เสี่ยง |
| 3)           | การตรวจรับงาน | - คณะกรรมการตรวจรับไม่ได้มีการตรวจรับงานจริงตรง ตรวจตามแบบรายงานของช่างผู้ควบคุมงาน                                    | 4                  | 5      | 20            | สูงมาก                  |
|              |               | - มีการตรวจรับงานไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา หรืองานไม่แล้วเสร็จ แต่มีการตรวจรับงานไปก่อน มีการรับสินน้ำใจกับผู้รับจ้าง | 4                  | 5      | 20            | สูงมาก                  |
|              |               | - การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา                                                            | 3                  | 3      | 9             | ปานกลาง                 |
|              |               | - มีกระบวนการเร่งรัดให้ตรวจรับเพื่อรีบเบิกจ่ายเงินให้ทันสิ้นปีงบประมาณ                                                 | 3                  | 3      | 9             | ปานกลาง                 |
|              |               | - มีการเอื้อประโยชน์ หรือการรับสินน้ำใจกับผู้รับจ้าง                                                                   | 4                  | 5      | 20            | สูงมาก                  |

## ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำมาตรการควบคุมเสี่ยงการทุจริต

มหาวิทยาลัยดำเนินการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต โดยนำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่ ตามวงจร PDCA

| ระดับ | คำอธิบาย                                                                                                                                                |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ดี    | การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้                   |
| พอใช้ | การควบคุมขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้ |
| อ่อน  | การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้     |

มาตรการการ/แผนการดำเนินงานควบคุมความเสี่ยงการทุจริต  
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

| ชื่อกระบวนการ/โครงการ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง |                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                        |                        |                    |              |
|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|--------------------|--------------|
| ลำดับ<br>ที่                                  | ขั้นตอนการ<br>ดำเนินการ                                                        | ประเด็นความเสี่ยง<br>การทุจริต                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ระดับ<br>ความเสี่ยง                                     | มาตรการควบคุมหรือป้องกัน<br>ความเสี่ยงการทุจริต                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | วิธีดำเนินการ                                                                                                                                          | ระยะเวลา               | งบประมาณ           | ผู้รับผิดชอบ |
| 1.                                            | การจัดทำข้อกำหนด<br>Term of Reference<br>(TOR) ของพัสดุที่จะ<br>จัดซื้อจัดจ้าง | <p>1. การกำหนดคุณลักษณะ<br/>คุณสมบัติเฉพาะ ไม่เปิด<br/>กว้าง ทำให้เป็นการเอื้อ<br/>ประโยชน์ให้บุคคลใดบุคคล<br/>หนึ่งได้</p> <p>2. มีการประสานกับบริษัท<br/>หรือผู้ที่จะมาเป็นคู่สัญญา<br/>ตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนด<br/>คุณลักษณะ TOR</p> <p>3. มีการลือคสเปกทำให้ไม่<br/>เกิดการแข่งขันอย่างเป็น<br/>ธรรม</p> <p>4. กำหนดคุณลักษณะเฉพาะ<br/>ไม่เหมาะสม และเกินความ<br/>จำเป็นทำให้ต้นทุนเกินความ<br/>จำเป็น และกำหนดราคาไม่</p> | <p>สูง</p> <p>ปานกลาง</p> <p>ปานกลาง</p> <p>ปานกลาง</p> | <p>1. ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ<br/>การจัดซื้อจัดจ้างและการ<br/>บริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560<br/>ระเบียบกระทรวงการคลังว่า<br/>ด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการ<br/>บริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560<br/>กฎกระทรวงออกตาม<br/>พระราชบัญญัติการจัดซื้อและ<br/>การบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.<br/>2560</p> <p>2. แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด<br/>ร่าง TOR เพื่อให้มีความ<br/>รับผิดชอบในหน้าที่ และ<br/>ควบคุมกำกับกับการปฏิบัติงานให้<br/>เป็นไปตามระเบียบอย่าง<br/>เคร่งครัด และควรแต่งตั้ง</p> | <p>1. จัดทำประกาศ<br/>มาตรการใช้อำนาจและ<br/>มาตรการป้องกัน<br/>2. จัดทำคู่มือแนวทาง<br/>ป้องกัน<br/>3. กำหนดบทบาทหน้าที่<br/>ของผู้บริหารทุกระดับ</p> | 1 ต.ค 68-<br>30 ก.ย 69 | ไม่ใช้<br>งบประมาณ | งานพัสดุ     |





| ชื่อกระบวนการ/โครงการ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง |                         |                                                                                                                                                                                                                                         |                     |                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                 |                        |                    |              |
|-----------------------------------------------|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|--------------------|--------------|
| ลำดับ<br>ที่                                  | ขั้นตอนการ<br>ดำเนินการ | ประเด็นความเสี่ยง<br>การทุจริต                                                                                                                                                                                                          | ระดับ<br>ความเสี่ยง | มาตรการควบคุมหรือป้องกัน<br>ความเสี่ยงการทุจริต                                                                                                                                                                        | วิธีดำเนินการ                                                                                                                                                                                                                                   | ระยะเวลา               | งบประมาณ           | ผู้รับผิดชอบ |
|                                               |                         | 3. มีการเอื้อประโยชน์<br>หรือการรับสินน้ำใจกับผู้<br>รับจ้าง                                                                                                                                                                            | สูงมาก              | 3. ประกาศ มาตรการส่งเสริม<br>ความโปร่งใสในการใช้<br>งบประมาณและการจัดซื้อจัด<br>จ้าง                                                                                                                                   | หน่วยงานต้องยึดถือ<br>ปฏิบัติ<br>3. ประกาศนโยบายไม่รับ<br>ของขวัญและของกำนัลทุก<br>ชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่<br>(No Gift Policy)<br>4. จัดทำรายงานการ<br>ควบคุมงานในแต่ละวัน                                                                     |                        |                    |              |
| 3.                                            | การตรวจรับงาน           | 1. คณะกรรมการตรวจรับ<br>ไม่ได้มีการตรวจรับงานจริง<br>ตรงตรงตามแบบรายงาน<br>ของช่างผู้ควบคุมงาน<br>2. มีการตรวจรับงานไม่<br>เป็นไปตาม TOR หรือ<br>สัญญา หรืองานไม่แล้วเสร็จ<br>แต่มีการตรวจรับงานไปก่อน<br>มีการรับสินน้ำใจกับผู้รับจ้าง | สูงมาก              | 1. ประสานงานการตรวจรับ<br>จากคณะกรรมการควบคุมงาน<br>เพื่อตรวจรับให้เป็นไปตามแบบ<br>รูปรายการและสัญญาจ้างแต่ละ<br>งวด<br>2. ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้<br>ในการก่อสร้างให้ตรงตาม<br>มาตรฐานที่กำหนดไว้ใน TOR<br>และสัญญา | 1. จัดทำรายงานการตรวจ<br>รับงาน<br>2. หัวหน้าหน่วยงานมีการ<br>กำกับ ควบคุม ดูแล<br>ตรวจสอบการปฏิบัติงาน<br>ของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไป<br>ตามระเบียบ ข้อกฎหมาย<br>อย่างเคร่งครัด<br>3. จั ด ทำ ป ระ ก า ศ<br>มาตรการใช้อำนาจและ<br>มาตรการป้องกัน | 1 ต.ค 68-<br>30 ก.ย 69 | ไม่ใช้<br>งบประมาณ | งานพัสดุ     |

| ชื่อกระบวนการ/โครงการ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง |                         |                                                                                                                                                                                                                 |                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                    |          |          |              |
|-----------------------------------------------|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------|--------------|
| ลำดับ<br>ที่                                  | ขั้นตอนการ<br>ดำเนินการ | ประเด็นความเสี่ยง<br>การทุจริต                                                                                                                                                                                  | ระดับ<br>ความเสี่ยง                         | มาตรการควบคุมหรือป้องกัน<br>ความเสี่ยงการทุจริต                                                                                                                                                                                                                           | วิธีดำเนินการ                                                                                                      | ระยะเวลา | งบประมาณ | ผู้รับผิดชอบ |
|                                               |                         | <p>3. การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างไม่เป็นไปตาม TOR หรือสัญญา</p> <p>4. มีกระบวนการเร่งรัดให้ตรวจรับเพื่อรีบเบิกจ่ายเงินให้ทันสิ้นปีงบประมาณ</p> <p>5. มีการเอื้อประโยชน์ หรือการรับสินน้ำใจกับผู้รับจ้าง</p> | <p>ปานกลาง</p> <p>ปานกลาง</p> <p>สูงมาก</p> | <p>3. บันทึกการตรวจงานในพื้นที่จริงทุกขั้นตอนเพื่อเป็นหลักฐาน</p> <p>4. ให้ความเคร่งครัดและสอบทานในทุกขั้นตอนในการตรวจรับงานให้เป็นไปตามระเบียบและ พ.ร.บ. จัดซื้อจัดจ้างฯ</p> <p>5. ประกาศ นโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)</p> | 4. จัดกิจกรรมสร้างเสริมมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการพลเรือนและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เป็นมวลจริยธรรมที่ |          |          |              |